

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Stanisław

Nazwisko: Sak

Miejsce urodzenia: Rzędzin (Tarnów)

Data urodzenia: 09-11-1904

Imię ojca: Jan

Imię matki: Anna

Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
Akta operacyjne PUBP w Tarnowie z lat 1946-1955 oraz Sprawa Ewidencyjno-Obszerwacyjna nr 1504/F/55 założona na Stanisława Saka 29.10.1955 przez PUdsBP w Tarnowie. Rozpracowywany jako b. żołnierz AK, a następnie WiN, szef komórki wywiadowczej WiN na powiat Brzesko w okresie kwiecień-sierpień 1946. Wprowadzony do WiN przez Kazimierza Orczewskiego Kierownika Obwodu Tarnów Brygad Wywiadowczych WiN w kwietniu 1946. Zatrzymany przez UB w sierpniu 1946, a następnie sądzony w procesie WiN i NZW w Tarnowie. Po wyjściu z więzienia w 1951 roku kontrolowany operacyjnie przez PUBP w Tarnowie przy pomocy miejscowej agentury. Od 1955 roku rozpracowywany w ramach sprawy nr 1504/F. Wobec nie stwierdzenia kontynuowania działalności politycznej rozpracowanie zakończono i materiały złożono 19.08.1958 w Archiwum Wydziału "C" KWMO w Krakowie pod sygn. 3219/R. W 1967 roku przeszygnowano do nr. 9008/II.	Akta o sygn. IPN Kr 010/8860 (9008/II).	

Materiały śledztwa i rozpracowania przez PUBP w Tarnowie oraz WUBP w Krakowie w sprawie Stanisława Saka ps. "Dąb" i innych. Do tarnowskiego WiN-u wstąpił w kwietniu 1946, Kazimierz Orczewski ps. "Koziorożec" z Inspektoratu WiN w Tarnowie skierował go do działalności wywiadowczej na terenie powiatu Brzesko, gdzie zorganizował sieć informacyjną. Na skutek działań operacyjnych WUBP w Krakowie i PUBP w Tarnowie, skierowanych przeciwko miejscowym strukturom Zrzeszenia WiN (Wolność i Niezawisłość) i NZW, został zatrzymany 09.08.1946 przez PUBP w Tarnowie. Areszt tymczasowy decyzją WPR w Krakowie od 20.08.1946. Akt oskarżenia sporządzony przez funkcjonariusza WUBP w Krakowie 13.09.1946 i zatwierdzony przez WPR w Krakowie, wraz z aktami śledztwa skierowano do WSR. Po realizacji procesowej sprawy akta śledcze złożono 23.11.1948 w Archiwum WUBP w Krakowie pod. sygn. 1962/I. W 1968 roku akta 1962/I połączono z aktami operacyjno-śledczymi PUBP w Tarnowie o sygn. 9776/I pod wspólną sygn. 520/III.

Akta o sygn. IPN Kr 07/422 t. 1-8 (520/III-gr.), mikrofilm IPN Kr 096/424/J (520/III-gr.).

Sprawa przed Wojskowym Sądem Rejonowym w Krakowie przeciwko Stanisławowi Sak i innym. Podczas okupacji niemieckiej działał w nasłuchu radiowym tarnowskiej placówki AK. Aresztowany przez Gestapo w grudniu 1943 i skazany na karę śmierci. Osadzony w więzieniu Montelupich w Krakowie. Wieziony na egzekucję do lasów niepołomickich przez Niemców. Od egzekucji odstąpiono, wysłany do KL Gross Rosen. W "marszu śmierci" więźniów przeszedł w lutym 1945 z Gross Rosen do KL Sachsenhausen, wyzwolony przez armię USA w kwietniu 1945. Na podstawie zeznań członków WiN zatrzymanych przez PUBP w Tarnowie w akcji 08.08.1946, S. Sak został zatrzymany następnego dnia przez UB w Tarnowie. Areszt tymczasowy decyzją WPR w Krakowie prok. Oskara Karlinera (właśc. Szyja Karliner) z 20.08.1946. W akcie oskarżenia z 13.09.1946 sporządzonym przez funkcjonariusza WUBP w Krakowie oskarżony z art. 16 par. 1 w zw. z art. 14 par. 1 i 2 dekretu z 13.06.1946. Akt oskarżenia przekazano 20.09.1946 do WSR w Krakowie. Na sesji wyjazdowej w Tarnowie w dniach 23-27.09.1946 w procesie członków BW WiN i PAS NZW wyrokiem WSR z 27.09.1946 skazany na karę śmierci. Prezydent KRN decyzją z 26.10.1946 zmienił karę śmierci na 10 lat więzienia. WPR w Krakowie decyzją z 18.03.1947 na mocy amnestii z 22.02.1947 zmniejszyła wyrok do 5 lat więzienia. Zwolniony z CW w Rawiczu po odbyciu całości wyroku 27.09.1951.

Akta o sygn. IPN Kr 110/450 t. 1-6, (Rej 597/46).

Sprawa Obiektowa prowadzona przez Dep. III MSW w celu kontroli operacyjnej ZBOWiD prowadzona w latach 1959-1973. W ramach tej sprawy SB rozpracowywało struktury tej organizacji, w celu kontroli osób wywodzących się z innych niż komunistyczne środowisk kombatanckich oraz ukierunkowania akcji weryfikacyjnej w ZBOWiD w latach 1960-63 na jak największe ograniczenie wpływów i działalności kombatanatów wywodzących się z AK, BCH i WiN, Stanisław Sak był rozpracowywany w ramach tej sprawy jako działacz ZBOWiD z Tarnowa.

Mikrofilm o sygn. IPN BU 01355/170 (975/IV).

Materiały operacyjne z lat 1946-48 oraz dokumentacja Sprawy Obiektowej krypt. "Wino" założonej przez Wydział III WUBP w Krakowie w 1948 w celu rozpracowania struktur terenowych WiN w woj. krakowskim. W tomie 9 sprawy rozpracowanie tarnowskich struktur WiN. Doniesienia agentury, meldunki jednostek UB, dokumentacja administracyjna ze sprawy "Wino". Stanisław Sak ps. "Dąb" figuruje w sprawie jako aresztowany i osądzony w 1946 roku szef siatki BW WiN na powiat Brzesko.

Akta o sygn. IPN Kr 075/27, t. 1-20 (42/OB).

Sprawa Obiektowa (SO) krypt. "Akademia", prowadzona przez Wydział III WUBP/KWMO w Krakowie w latach 1945-1969 dotycząca rozpracowania osób związanych z AK, z terenu woj. krakowskiego. Akta zawierają m.in. meldunki specjalne, wykazy, statystyki, materiały administracyjne powiatowych urzędów bezpieczeństwa z terenu województwa krakowskiego dot. akcji ujawnienia żołnierzy podziemia niepodległościowego od lutego 1947. Stanisław Sak figuruje w t. 37 jako b. żołnierz AK, WiN, który po 1956 roku działając w Związku b. Żołnierzy AK wstąpił do ZBOWiD, zostając w 1957 roku wybrany Przewodniczącym Zarządu ZBOWiD na miasto i powiat Tarnów. W związku z tym był rozpracowywany przez Wydział III KWMO w Krakowie i RSB KPMO w Tarnowie w ramach kontroli operacyjnej ZBOWiD jako "wrogi element" w tej organizacji.

Akta o sygn. IPN Kr 075/18, t. 37 (29/OB).

Księga Główna Więźniów CW w Rawiczu za lata 1946-51. Po wyroku WSR w Krakowie 27.09.1946 przewieziony z więzienia w Tarnowie do więzienia Montelupich w Krakowie, gdzie miał zostać wykonany wyrok śmierci. Po ulaskawieniu przez KRN przetransportowany z Krakowa do CW w Rawiczu 16.03.1947. Zwolniony z Rawicza po odbyciu całości zmniejszonego w wyniku amnestii wyroku 27.09.1951.

Księga Główna Więźniów CW w Rawiczu o sygn. IPN Po 3/35, 3/38.

Charakterystyka nr 200 sporządzona w latach 1985-1986 w Wydziale "C" WUSW w Krakowie dot. organizacji "Wolność i Niezawisłość" (WiN) Okręg Krakowski, działającej na terenie województwa krakowskiego w okresie od września 1945 do października 1947. Do zbiorczego opracowania dołączono kwestionariusze osobowe członków organizacji, prasę konspiracyjną WiN, dokumenty programowe i informacje o działalności WiN. Stanisław Sak ps. "Dąb" figuruje w charakterystyce jako b. żołnierz AK, wiosną 1946 wstąpił do WiN zostając szefem BW WiN na powiat Brzesko. Zorganizował struktury wywiadowcze WiN na tym terenie. Zatrzymany 09.08.1946 przez PUBP w Tarnowie.

Akta o sygn. IPN Kr 074/199, t. 1-8 (200/X).